

Den internationale enhed

Vester Voldgade 123
1552 København V.
Tlf. 3392 5600
Fax 3395 5411
E-mail uvm@uvm.dk
www.uvm.dk
CVR nr. 20-45-30-44

Samlenotat til møde i Rådet (Uddannelse, ungdom, kultur) den 19. maj 2006

2. maj 2006
Sags nr.:
189.401.021

Uddannelse

10. Europa-Kommissionens meddelelse til Europa-Parlamentet og Rådet: Den europæiske sprogindikator (side 2)
(KOM(2005) 356 endelig)
- vedtagelse af rådskonklusioner
11. Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets henstilling om nøglekompetencer for livslang læring (side 9)
(KOM(2005) 548 endelig)
- generel indstilling
12. Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets henstilling om tværnational mobilitet i Det Europæiske Fællesskab i uddannelsesøjemed: Det europæiske kvalitetscharter for mobilitet (side 15)
(KOM(2005) 450 endelig)
- generel indstilling
13. Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets afgørelse om etablering af et integreret program for livslang læring (side 18)
(KOM (2004) 474) endelig
- udveksling af synspunkter om de finansielle aspekter af programmet
14. Revision af EU's bæredygtighedsstrategi (side 33)
(KOM (2005) 658 final)
- politisk debat om uddannelsesområdet bidrag til bæredygtig udvikling

10. Europa-Kommissionens meddelelse til Europa-Parlamentet og Rådet: Den europæiske sprogindikator

(KOM(2005) 356 endelig)
- vedtagelse af rådskonklusioner

1. Resumé

Formålet med meddelelsen er at foreslå, at der iværksættes en europæisk sprogindikator, som kan give et bedre billede af sprogkunderskaberne i EU som grundlag for en mere måltrettet indsats. Formandskabet har foreslået, at der vedtages et sæt rådskonklusioner, der principielt bakker op om forslaget om etablering af en europæisk sprogindikator, men samtidig nødvendiggør yderligere afklaring i forhold til de praktiske og økonomiske konsekvenser for de enkelte medlemslande.

2. Baggrund

Kommissionens meddelelse følger op på Det Europæiske Råds (DER) opfordring fra topmødet i Barcelona i marts 2002 om at fremme og forbedre beherskelsen af grundlæggende færdigheder og det særligt ved at undervise i mindst to fremmedsprog fra en meget tidlig alder. Samtidig opfordrede DER til, at der blev etableret en sprogkompetenceindikator i 2003.

3. Hjemmelsgrundlag

Ingen bemærkninger.

4. Nærhedsprincippet

Efter dansk opfattelse er meddelelsen i overensstemmelse med nærhedsprincippet.

5. Formål og indhold

Der forefindes aktuelt kun data om fx hvilke sprog, der undervises i samt meningsmålinger. Data viser blandt andet, at mens sprogundervisning på folkeskoleniveau generelt udvides, er der en tendens til, at antallet af sprog, der undervises i, bliver mindre. Eksisterende data indikerer, at der findes en sprogløft i den forstand, at fremmedsprogskompetencer er spredt ujævnt over medlemslandene.

Kommissionen foreslår, at der introduceres en sprogindikator, som kan danne grundlag for et mere produktivt sammenlignende arbejde om sprogpolitikker og sprogundervisningsmetoder mellem medlemsstaterne med henblik på at identificere og dele god praksis til gavn for politikere, undervisere og studerende.

Indikatoren skal ses i sammenhæng med den række af indikatorer, som medlemsstaterne har tilsluttet sig at ville udvikle i forbindelse med arbejdsprogrammet ”Uddannelse og Erhvervsuddannelse 2010”.

For at man kan arbejde videre med indikatoren, er der behov for, at der træffes en række valg, og Kommissionen foreslår derfor følgende:

- **Formål:** hvert tredje år måles fremmedsprogskompetencerne i hver medlemsstat.
- **Metode:** skal udvikles under hensyntagen til Barcelona-topmødets anbefaling om mindst to fremmedsprog og med anvendelse af viden fra eksisterende Kommissionsfinansierede projekter.
- **Målgruppe:** elever ved afslutningstidspunktet for undervisningspligten, og det foreslås, at elever på 15 år testes.
- **Skala:** de seks niveauer, som Europarådet har udviklet i ”Den fælles europæiske referenceramme for sprog”.
- **Sprog** - i princippet testes i alle sprog, som læres som første og andet fremmedsprog, men i første prøverunde dog kun engelsk, fransk, tysk, spansk og italiensk.
- **Færdigheder:** fire færdigheder måles: læsning, lytning, tale og skrivning. Af praktiske grunde er det muligvis hensigtsmæssigt, at talefærdighed ikke testes i første prøverunde.
- **Andre data:** den konkrete undersøgelse bør af konteksthensyn suppleres med spørgeskemaer, besvaret af undervisere og studerende.

Arbejdets styring og økonomi:

- **Samarbejde:** indikatoren skal udvikles i tæt samarbejde mellem Kommissionen og medlemsstaterne. Kommissionen foreslår derfor nedsættelse af et rådgivende udvalg.
- **Ressourcer:** der vil være tale om dels centrale omkostninger, som dækkes af Kommissionen, dels om lokale omkostninger, som dækkes af medlemsstaterne selv.

Formandskabet har foreslået, at der vedtages et sæt rådskonklusioner, der principielt bakker op om forslaget om etablering af en europæisk sprogindikator, men samtidig nødvendiggør yderligere afklaring i forhold til de praktiske og økonomiske konsekvenser for de enkelte medlemslande.

6. Europa- Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentets Kulturudvalg har behandlet denne meddelelse samt Kommissionens meddelelse om fremme af flersproglighed på sit møde den 20. - 21. marts 2006 (dok. nr. 2005/2213(INI)). Parlamentet hilser Kommissionens forslag til en europæisk sprogindikator velkommen, anmoder medlemslandene om at deltage aktivt i forbindelse med udviklingen og implementeringen af indikatoren.

7. Gældende dansk ret og forslagets konsekvenser herfor

Ingen bemærkninger.

8. Forslagets konsekvenser for statsfinanserne, samfundsøkonomien, miljøet eller beskyttelsesniveauet

Implementering af sprogindikatoren vil nødvendiggøre dansk medfinansiering, der i givet fald vil blive afholdt inden for Undervisningsministeriets rammer. Størrelsen heraf vil afhænge af en række variabler, herunder hvor omfattende datagrundlaget skal være og valg af metodik. Disse oplysninger skal afdækkes via arbejdet i det rådgivende udvalg, som Kommissionen vil nedsætte.

Forslaget udgør en udgift på EU-budgettet på ca. 5 mio. euro, hvoraf Danmarks andel er ca. 2 pct. svarende til 750.000 kr.

9. Høring

Meddelelsen har været til høring i EU-specialudvalget. Undervisningsministeriet har modtaget høringssvar fra:

- Akademikernes Centralorganisation
- Danske Lærerorganisationer International
- LO
- Dansk Folkeoplysnings Samråd
- Rektorkollegiet
- Københavns Universitet
- Roskilde Universitetscenter
- Copenhagen Business School

Akademikernes Centralorganisation (AC)

AC støtter meddelelsen. Større international mobilitet blandt undervisere og de studerende kan være med til at løse de sproglige barrierer, der kan være forbundet med anvendelse af et andetsprog. AC støtter derfor initiativer med henblik på at fremme international mobilitet for såvel undervisere som studerende.

Kommissionen forholder sig ikke til den problemstilling, som eksisterer i mange EU-lande, hvor fx borgere i Danmark ikke har dansk som modersmål, men som fremmedsprog. Da det er centralt for borgere at kunne kommunikere på landets officielle sprog, foreslår AC, at målsætningen for Kommissionen må være at sigte mod modersmål, officielt sprog og to fremmedsprog.

Danske Lærerorganisationer International (DLI)

DLI finder det formålsløst at indføre en ny indikator i EU regi, hvis ideen er, at dataindsamlingen skal anvendes til rangordning og sammenligning mellem størrelser, der i princippet er usammenlignelige. DLI finder, at behovet for en fælles indikator bør genovervejes, og man finder det vanskeligt at se formålet med at iværksætte et større arbejde på området på det eksisterende grundlag. En fælles indikator vil i bedste fald være ubrugelig. Derimod vil en fælles beskrivelses*ramme* for de kompetencer,

sprogundervisningen bør bibringe elever og studerende, være nyttig; men sprogundervisningen og elevernes forudsætninger varierer så meget medlemslandene imellem, at én fælles indikator vil fremstå som forsøg på harmonisering. Det må være op til det enkelte medlemsland at beskrive de nationale mål for sproglige kompetencer, hvorledes man arbejder for at nå målene, og hvorledes man evaluerer. Kommissionen kan og bør på et sådant grundlag stille sig i spidsen for en organiseret udveksling af erfaringer og praksis.

Sprogfærdighed er en så sammensat kompetence, at adskillelige indikatorer må tages i anvendelse for at nå kompasset rundt.

DLI efterspørger derfor en nærmere, og mere præcis redegørelse for den konkrete anvendelse af de indsamlede data samt en redegørelse for, hvorledes indsamling af data vil finde sted. Kommissionen anfører, at data skal indsamles på basis af ”objektive sproglige færdighedsprøver”. Imidlertid er undervisningsmål, læseplaner og undervisningsmetoder på sprogområdet så forskellige i medlemsstaterne, at en fælles ”objektiv færdighedsprøve” må anses for at være uden for rækkevidde.

DLI kan ikke støtte Kommissionens hensigt om, at data skal lægges til grund for *eventuelle nødvendige ændringer* i medlemsstaternes tilgang til fremmedsprogundervisning og indlæring. DLI mener, at det ligger langt uden for Fællesskabets kompetence at udstikke retningslinier for medlemsstaternes mål for og organisering af sprogundervisningen.

Kommissionen vil i første runde af praktiske årsager ikke måle talefærdigheder. Set fra et dansk synspunkt, er dette kritisabelt. Arbejdsmarkedet efterspørger kommunikative færdigheder, og i det danske uddannelsessystem lægges der stor vægt på, at elever/studerende udvikler disse kompetencer. Med Kommissionens prioriteringer kan man desuden frygte, at den del af sprogundervisningen, der drejer sig om kultur- og samfundsforhold vil blive nedprioriteret sammen med målet om den enkelte elevs alsidige personlige udvikling som en integreret del af sprogundervisningen. Man kan derfor forudse, at Kommissionens indikator kan udløse et systematisk ukorrekt billede af de danske elevers kompetencer, set i relation til de danske mål for undervisningen.

DLI's synspunkter skal ses i sammenhæng med Kommissionens forslag til en ”forordning til udarbejdelse og udvikling af statistikker over uddannelse og livslang læring”. DLI beklager, at forslaget kun har været sendt til høring i EU-specialudvalget for konkurrence og vækst, og ikke i EU-specialudvalget for uddannelse. Ej heller er sidstnævnte udvalg blevet orienteret om forslaget til forordningen eller høringen om samme.

LO

Vedrørende "En ny ramme strategi for flersprogethed":

LO kan tilslutte sig de overordnede målsætninger og retningslinier i meddelelsen men finder, at der er flere områder, der bør inddrages mere konkret i overvejelserne, når der skal implementeres - f.eks. de erhvervsrettede uddannelser og voksen- og efteruddannelserne.

LO har i sammenhæng hermed ingen kommentarer til sprogindikatoren ud over, at det er væsentligt at få samlet og koordineret disse indsatser, så der er maksimal effektivitet.

Dansk Folkeoplysnings Samråd

Folkeoplysningens indsats for at fremme individuel flersprogethed ønskes inddraget i en national handlingsplan, hvor de folkeoplysende skoleformer udbyder en anvendelsesorienteret sprogundervisning i en række hovedsprog, nemlig de 5 i forslaget prioriterede, samt i en række ellers sjældent udbudte sprog. Folkeoplysningen har opbygget en særlig ekspertise og vilje til at fastholde et alment tilgængeligt tilbud i de sprog, der sjældent figurerer i det formelle uddannelsessystems udbud.

Som en del af den udbudsmæssige infrastruktur udmærker folkeoplysningen sig ved at være fleksibel og konkret med mulighed for at skræddersy undervisningen til særlige målgrupper med særlige behov, det være sig med hensyn til formål, baggrund, metoder, omfang og placering. Sprogfærdigheder erhvervet i den ikke-formelle sektor vil ubesværet kunne testes i et eksternt evt. institutionsuafhængigt regi.

Rektorkollegiet

Glæder sig helt overordnet over, at EU-Kommissionen agter at tage initiativer, der har til hensigt at fastholde og udbygge de sproglige kompetencer i Europa. Den sproglige diversitet er sammen med evnen til at bygge bro over forskelle i kultur og levevis en af hjørnestenene i opbygningen af et Europa, der får sin styrke gennem evnen til at forene og nyttiggøre forskelle.

Københavns Universitet

Universitetet finder det nyttigt, at Kommissionen her har fremlagt en konkret politik for at fremme sproglig mangfoldighed i samfundet. Den foreslåede strategi, der bl.a. med sprogindikatorerne omfatter en sikring og en testning af sprogkompetencer, en understøttelse af forskningen inden for området på universiteterne samt en udbygning af støtten til sprogteknologiske projekter i 7. rammeprogram, hilses velkommen.

Roskilde Universitetscenter

Det er opfattelsen, at Danmark desværre er ved at sakke agterud med hensyn til sprogbeherskelse. Der er på universiteterne ved at ske en dra-

matisk udvikling: Hvor man tidligere kunne regne med, at de studerende kunne læse fremmedsprogede tekster på engelsk plus mindst et andet sprog, er engelsk ved at blive dominerende på bekostning af de europæiske videnskabssprog tysk og fransk. For at undgå en indskrænkning af den sproglige diversitet og for at opnå en udvidelse, der også omfatter ikke EU-sprog, er det nødvendigt med et særligt fokus på den sproglige praksis på universiteter og videregående uddannelser.

Copenhagen Business School (CBS)

CBS understreger vigtigheden i, at hvis mål om særlige fremmedsprogskompetencer skal nås, er det nødvendigt, at andet fremmedsprog i folkeskolen ikke blot er et tilbudsfag. Ligeledes understreges det, at det er en forudsætning, at der aktivt holdes liv i de små fremmedsprog.

CBS finder, at der bør indføres et obligatorisk modul i sprogpædagogik på de videregående uddannelser. CBS støtter ideen om en liste på nettet over anerkendte sprogcertificeringssystemer. CBS foreslår, at man også tester voksnes sprogkompetencer.

--- o 0 o ---

Meddelelsen har været drøftet på møde i specialudvalget den 6. februar 2006. Der fremkom her følgende synspunkter:

Handelsskolernes Lærerforening (HL) syntes, at koblingen mellem det her foreliggende og "Europass" manglede: Hvis man som udgangspunkt valgte at belyse de 15-åriges fremmedsprogskundskaber manglede man hele sammenhængen til uddannelse og erhvervsuddannelserne. Endvidere burde det nævnes, at undervisningsmaterialer kan understøtte fremmedsprogsindlæringen.

DLI mente, at vi på nationalt niveau også bør slå et slag for den mundtlige sprogfærdighed. Måske skulle man på sigt ikke kun tale om fremmedsprogskompetence i de store EU sprog – andre ikke EU sprog kunne også være relevante. Endvidere udtrykte DLI, at det var bekymrende, hvis man på basis af en "halv undersøgelse" ville lave en række reformer.

Rektorkollegiet og FTE støttede DLI's bekymring.

Rektorkollegiet oplyste, at et udvalg - som led i et Sokrates projekt - havde evalueret 9. klassers fremmedsprogskompetencer i engelsk i 8 europæiske lande.

--- o 0 o ---

Meddelelsen har været drøftet på møde i EU-specialudvalget vedrørende uddannelse den 28. april 2006. Der fremkom her følgende synspunkter:

DLI: fandt det problematisk, at man i pilotfasen ikke tester mundtlige færdigheder eftersom disse måske nok er de væsentligste.

DA: Fandt at der var tale om en fornuftig tilgang trods de tekniske vanskeligheder. DA lægger vægt på, at det er et redskab, som kan anvendes med henblik på at få løftet niveauet.

10. Regeringens foreløbige generelle holdning

Regeringens holdning er, at man ønsker at honorere det Europæiske Råds opfordring fra Barcelona topmødet i marts 2002, men at det skal kunne lade sig gøre indenfor rimelige praktiske og økonomiske rammer. Man forventer derfor at kunne tilslutte sig konklusionerne, der principielt støtter etableringen af en indikator, men samtidig ikke iværksætter arbejdet med denne, før der via arbejdet i det kommende rådgivende udvalg er skabt større klarhed.

11. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Det forventes, at alle lande vil støtte formandskabets udkast til konklusioner. Nogle lande har haft samme holdning som Danmark i forhold til de praktiske og økonomiske forhold.

12. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Sagen har tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg til orientering forud for rådsmødet (uddannelse, ungdom og kultur) den 23. februar 2006.

11. Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets henstilling om nøglekompetencer for livslang læring

(Kom(2005) 548 endelig)

- generel indstilling

1. Resumé

Som opfølgning på konklusionerne fra Det Europæiske Råds møde i marts 2002 har Kommissionen vedtaget en henstilling om nøglekompetencer for livslang læring. Formandskabet har fremlagt et kompromisforslag, der har karakter af et inspirationskatalog for medlemslandene.

2. Baggrund

Kommissionen har vedtaget en henstilling med udgangspunkt i konklusionerne fra Det Europæiske Råds møde i marts 2000. Heri blev det fremhævet, at der bør udvikles en europæisk ramme, som fastlægger hvilke nye grundlæggende færdigheder, der bør erhverves gennem livslang læring, samt arbejdet iværksat i relation til arbejdsprogrammet for 2010 vedrørende udviklingen af de europæiske uddannelsessystemer. Henstillingen indeholder både et forslag til et europæisk referenceværktøj for nøglekompetencer og et forslag til, hvordan alle borgere skal sikres adgang til disse kompetencer gennem livslang læring.

3. Hjemmelsgrundlag

Forslaget forelægges i medfør af artikel 149 og 150. Ifølge artikel 149 bidrager Fællesskabet til udviklingen af et højt uddannelsesniveau ved at fremme samarbejde mellem medlemsstaterne - og om nødvendigt at støtte og supplere disses indsats med fuld respekt for medlemsstaternes ansvar for undervisningsindholdet og opbygningen af uddannelsessystemerne samt deres kulturelle og sproglige mangfoldighed.

I henhold til artikel 150 støtter og supplerer Fællesskabets indsats medlemsstaternes aktioner, navnlig med det formål at forbedre den grundlæggende erhvervsuddannelse, lette den erhvervmæssige integration og reintegration på arbejdsmarkedet og fremme udvekslingen af oplysninger og erfaringer om spørgsmål af fælles interesse.

Forslag stillet med hjemmel i artikel 149 og 150 vedtages efter fremgangsmåden i artikel 251 om fælles beslutningstagen med Europa-Parlamentet.

4. Nærhedsprincippet

Kommissionen anfører i forslaget, at det bidrager til de almene uddannelsers og erhvervsuddannelsers kvalitet ved at lette det arbejde, som medlemsstaterne har forpligtet sig til inden for Arbejdsprogrammet "Uddannelse og erhvervsuddannelse 2010" samt vedtagelsen af de europæiske benchmarks i Rådet i maj 2003. Endvidere tilskynder det til og understøtter nationale reformer og læring på grundlag af god praksis i andre lande med det sigte at bistå medlemsstaterne med at skabe et overordnet og konsekvent udbud af nøglekompetencer som led i deres strategier for livslang læring. Kommissionen finder som følge heraf, at forslaget er i overensstemmelse med nærhedsprincippet.

Det er regeringens vurdering, at nærhedsprincippet er overholdt.

5. Formål og indhold

Henstillingen har konkret til formål, at:

1. identificere og definere de nøglekompetencer, der er nødvendige for personlig tilfredsstillelse, social samhørighed og beskæftigelsesegnethed i et videnbaseret samfund;
2. støtte medlemsstaterne i deres arbejde med at sikre, at unge efter grundlæggende almen- og erhvervsuddannelse har udviklet nøglekompetencerne i et sådant omfang, at de er klar til voksenlivet, og at voksne kan udvikle og opdatere kompetencerne hele livet igennem;
3. opstille et europæisk referenceværktøj, jf. bilaget, til brug for politikere, uddannelsesudbydere, arbejdsgivere og elever med henblik på at lette nationale og europæiske bestræbelser på at nå et fælles mål;
4. skabe en ramme for yderligere tiltag på fællesskabsniveau, både inden for arbejdsprogrammet for 2010 vedrørende uddannelsessystemerne og EU-programmerne for almen og faglig uddannelse.

Det henstilles til medlemsstaterne, at de sikrer erhvervelse, opdatering og udvikling af nøglekompetencerne gennem hele livet, herunder også for grupper, der måtte have behov for særlig støtte. Det skal samtidig sikres, at der tages relevante initiativer for lærere og undervisere; endvidere at der bliver en tæt tilknytning til beskæftigelses- og socialpolitikken og andre politikker for unge og samarbejde med arbejdsmarkedets parter samt andre berørte parter.

Europa-Kommissionen vil støtte dette arbejde og vil 4 år efter henstillingens vedtagelse aflægge rapport til Europa-Parlamentet og Rådet om de indhøstede erfaringer og følgerne for fremtiden.

I formandskabets kompromisforslag understreges det, at henstilling har karakter af et referenceredskab, som medlemskaberne kan bruge i deres arbejde med at sikre, at alle borgere både har de nødvendige forudsætninger for kontinuerligt at tilegne sig ny viden og begå sig på arbejdsmarkedet.

6. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet skal i henhold til Traktat for De europæiske Fællesskaber, art. 251 høres. Der foreligger endnu ikke en udtalelse, men i udkast til betænkning (dok nr. 2005/0221) anføres 9 ændringsforslag. Det forventes, at der vil blive stemt om udkastet i udvalg den 29. april 2006 samt i plenum den 15. juni 2006.

7. Gældende dansk ret og forslaget's konsekvenser herfor

Ikke relevant.

8. Forslagets konsekvenser for statsfinanserne, samfundsøkonomien, miljøet eller beskyttelsesniveauet

Forslaget har ingen væsentlige statsfinansielle konsekvenser, administrative konsekvenser for det offentlige eller konsekvenser for EU's budget.

9. Høring

Forslaget har været i høring i EU-specialudvalget. Undervisningsministeriet har modtaget høringssvar fra:

- LO
- DA
- CVU-Rektorkollegiet
- Akademikernes Centralorganisation
- Forbundet Kommunikation og Sprog
- Dansk Folkeoplysnings Samråd

LO

LO finder, at det i bilaget opstillede forslag til en referenceramme for nøglekompetencer er et interessant bud på en sådan reference, og LO kan tilslutte sig, at der arbejdes videre med at finde ud af, hvorledes den mere praktisk kan finde anvendelse. LO finder dog samtidig, at rammen netop er meget abstrakt og må henvises til, at det for tiden er vigtigere at få udfoldet arbejdet med EQF – som derefter kan få sammenhæng til den her foreslåede referenceramme af generel karakter i forhold til livslang læring.

DA

DA finder, at forslaget er for detaljeret og urealistisk, da det i princippet skal gælde alle borgere. På denne baggrund understreger DA, at der er tale om en målsætning og ikke et sæt kompetencer, der skal implementeres i alle sine enkeltheder.

CVU-Rektorkollegiet

CVU-Rektorkollegiet bakker op om forslaget, men har også enkelte konkrete bemærkninger.

Da demokratisk deltagelse nævnes flere steder, bør det også indgå i formålsbeskrivelsen. Social samhörighed er ikke dækkende for demokratisk deltagelse.

Vedrørende henstillingerne til medlemsstaterne kunne det med fordel indskræpes, at der bør uddannes flere voksenundervisere, ligesom der bør tilføres midler til uddannelse af voksenundervisere og til oprettelse af fx frit tilgængelige læringscentre. Ligeledes kunne fremme af voksenvejledningsinitiativer og uddannelsen af voksenvejledere med fordel fremhæves som et vigtigt indsatsområde på nationalt niveau. Livslang læring retter sig mod alle grupper på arbejdsmarkedet, og tiltag på voksenområdet er særligt vigtigt i forhold til ”uddannelsesfremmede” voksne. Europa står overfor en demokratisk udvikling, der nødvendiggør initiativer for dem, der allerede er på arbejdsmarkedet, men som måske ikke på længere sigt har de kvalifikationer og kompetencer, der modsvarer arbejdsmarkedets behov i et moderne videnssamfund.

Nøglekompetencerne i bilaget er beskrevet på et sådant niveau hvad angår viden, færdigheder og holdninger, at det i stor udstrækning kun er mennesker med længerevarende uddannelser, der kan siges at besidde dem. Desuden ville det være hensigtsmæssigt, hvis der indledningsvist i selve henstillingsteksten fandtes en definition på nøglekompetencer, så hele grundforståelsen af formålet med henstillingen ikke alene skal findes i et bilag.

Endelig kunne modtagerperspektivet med fordel skærpes i form af en understregning af vigtigheden af initiativer rettet mod at identificere folks behov, der hvor de er.

Civiløkonomerne

Civiløkonomerne tilslutter sig betydningen af, at iværksætterforholdene knyttes til udviklingen inden for livslang læring, herunder også i relation til de videregående uddannelser og efteruddannelser.

Der gøres hermed opmærksom på, at finansieringsforholdene på individuelt og på institutionelt plan bør medtages i det videre arbejde. Her tænkes især på at tage nødvendige hensyn til udviklingen under GATS/WTO regimet, som eksplicit omfatter serviceområdet "Adult Education". Ligeledes bør også medtages mulige incitamentsstrukturer med udgangspunkt i beskatningsfradragsforhold.

Akademikernes Centralorganisation (AC)

AC understreger behovet for at medtage en afklaring af finansieringsforholdene på individuelt og institutionelt niveau i det videre arbejde.

AC kan tilslutte sig betoningen af det væsentlige i en tæt sammenknytning af iværksætterforhold med udviklingen af livslang læring, herunder også i relation til de videregående uddannelser og efteruddannelser.

Endvidere tilslutter AC sig, at der arbejdes med at identificere nøglekompetencer. I den forbindelse skal AC foreslå, at begrebet 'kulturel udtryksevne' erstattes med det bredere favnende begreb 'kulturel kompetence'.

Forbundet Kommunikation og Sprog

Forbundet tilslutter sig, at der arbejdes med at identificere og definere sådanne nøglekompetencer. Forbundet er som udgangspunkt enig i de her listede nøglekompetencer og kan i forbindelse med kulturbegrebet foreslå en ændring fra 'kulturel udtryksevne' til 'kulturel kompetence', der sigter på kompetent adfærd i forbindelse med kontakt med personer fra andre kulturer. Begrebet er endvidere sprogligt parallelt med begrebet 'kommunikativ kompetence'.

Dansk Folkeoplysnings Samråd (DFS)

Som paraplyorganisation for en række udbydere af ikke-formel og uformel læring støtter DFS initiativer, der kan fremme livslang læring. Folkeoplysningen udgør – som et konkret element i den danske infrastruktur

for livslang læring – et eksempel på en organisationsform og et undervisningsudbud, der netop fremmer såvel social samhørighed og konkurrenceevne med henblik på vækst.

I international sammenhæng kan folkeoplysningens erfaringer bidrage til en hensigtsmæssig udvikling, ikke mindst i forhold til svage og marginaliseringsstruede grupper.

I forbindelse med voksne peger DFS på, at Forberedende Voksen Undervisning (FVU'en) og daghøjskolerne er uddannelsesmotiverende. I forhold til de yngre målgrupper har både produktionsskolerne og efterskolerne endog meget gode erfaringer med at fremme netop den brede kompetenceudvikling ved "at give alle unge mulighed for at udvikle nøglekompetencer i et omfang, der ruste dem til yderligere uddannelse og voksenlivet".

Endelig nævnes, at folkeoplysningen, som et supplement og alternativ til det formelle uddannelsessystem, kan være med til at sikre muligheder for at samtlige nøglekompetencer kan udvikles, bevares og ajourføres.

--- o 0 o ---

Forslaget har været behandlet på møde i EU-specialudvalget den 6. februar 2006, hvor der fremkom følgende synspunkter:

Rektorkollegiet nævnte, at Rektorkollegiet opererer med en kvalifikationsnøgle, men at det ikke er nemt at definere "nøgle-kompetencer". Tingene skal sammentænkes med de andre foreliggende udspil.

Danske Lærerorganisationer International (DLI) oplyste, at det oprindelige udgangspunkt for arbejdet i det nedsatte udvalg var "basic skills", som ved Europa-Kommissionens mellemkomst senere blev til "key-competences", hvilket også er nærmere det nationale kompetence katalog.

--- o 0 o ---

Endvidere har forslaget været behandlet på møde i EU-specialudvalget vedrørende uddannelse den 28. april 2006, hvor der fremkom følgende synspunkter:

DA: udtrykte sin tilfredshed med, at det klart fremgår, at retningslinjerne ikke er bindende, da det ville være meget dyrt.

10. Regeringens foreløbige generelle holdning

Fra dansk side forventes man at kunne støtte, at der vedtages et sæt nøglekompetencer for livslang læring, da disse får en generel karakter samt får funktion af et inspirationskatalog og tjekliste for nationale myndigheder i forbindelse med udvikling af uddannelsespolitiske initiativer.

11. Generelle forventninger til andre landes holdninger

| Drøftelser har vist, at der generelt er bred opbakning til forslaget.

12. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

| Sagen har tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg til orientering forud for rådsmødet (uddannelse, ungdom og kultur) den 23. februar 2006.

12. Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets henstilling om tværnational mobilitet i Det Europæiske Fællesskab i uddannelsesøjemed: Det europæiske kvalitetscharter for mobilitet. (KOM(2005) 450 endelig)

-generel indstilling

1. Resumé

Som opfølgning på konklusionerne fra Det Europæiske Råds møde i marts 2002 har Kommissionen vedtaget et forslag til et europæisk kvalitetscharter for mobilitet. Der er bred opbakning til forslaget..

2. Baggrund

Kommissionen har vedtaget en henstilling om etablering af et europæisk kvalitetscharter for mobilitet. Forslaget er en opfølgning på eksisterende initiativer i forhold til mobilitet.

Det drejer sig bl.a. om handlingsplanen for mobilitet, som Det Europæiske Råd i Nice i december 2000 tilsluttede sig. Handlingsplanen indeholder en ”værktøjskasse” med mobilitetsrelaterede foranstaltninger vedrørende bl.a. fremme af mobilitet, støtte, mobilitetsformer og endelig råd om, hvordan man får det bedste udbytte af mobilitetsperioden og råd om anerkendelse af erfaringer.

Handlingsplanen blev i juli 2001 fulgt op af Europa-Parlamentets og Rådets henstilling 2001/613/EF om mobilitet i Det Europæiske Fællesskab for studerende, personer under erhvervsuddannelse, volontører, undervisere og erhvervslærere. Med henstillingen fulgte en ramme til fremme af politisk samarbejde med henblik på øget mobilitet inden for uddannelsesområdet. Målet med denne ramme var at fjerne hindringer for mobilitet, sikre bedre forberedelse og mere effektiv modtagelse ved ankomsten og at tage fat på problemet med anerkendelse af erfaringer fra udlandet.

Som led i opfølgingsarbejdet under arbejdsprogrammet ”Uddannelse og erhvervsuddannelse 2010” udarbejdede den ekspertgruppe, som blev nedsat i henhold til førnævnte henstilling et udkast til et ”kvalitetscharter for mobilitet i uddannelsesøjemed”. Udkastet blev diskuteret på et uformelt undervisningsministermøde i Rotterdam under det nederlandske formandskab, der konkluderede, at der var enighed om principperne, og at de kunne danne grundlag for de kvalitative aspekter af mobilitet i forbindelse med den nye generation af uddannelsesprogrammer.

Det nuværende forslag bygger derfor i vid udstrækning på dette arbejde..

3. Hjemmelsgrundlag

Forslaget forelægges i medfør af artikel 149 og 150. Ifølge artikel 149 bidrager Fællesskabet til udviklingen af et højt uddannelsesniveau ved at fremme samarbejde mellem medlemsstaterne - og om nødvendigt at støtte og supplere disses indsats med fuld respekt for medlemsstaternes ansvar for undervisningsindholdet og opbygningen af uddannelsessystemerne samt deres kulturelle og sproglige mangfoldighed.

I henhold til artikel 150 støtter og supplerer Fællesskabets indsats medlemsstaternes aktioner, navnlig med det formål at forbedre den grundlæggende erhvervsuddannelse, lette den erhvervsmæssige integration og reintegrations på arbejdsmarkedet og fremme udvekslingen af oplysninger og erfaringer om spørgsmål af fælles interesse.

Støtte af mobilitet fremhæves specifikt i begge artikler (art. 149, stk. 2, andet led, art. 150, stk. 2, tredje led).

Forslag stillet med hjemmel i artikel 149 og 150 vedtages efter fremgangsmåden i artikel 251 om fælles beslutningstagen med Europa-Parlamentet.

4. Nærhedsprincippet

Kommissionen anfører i forslaget, at målene med forslaget ikke på tilfredsstillende vis kan opfyldes af medlemsstaterne alene. Mobilitets tværnationale karakter gør det vanskeligt at gennemføre for medlemsstaterne hver for sig. Teksten er desuden begrænset til de elementer, der på relevant vis kan vedtages på EU-niveau. Kommissionen finder som følge heraf, at forslaget er i overensstemmelse med nærhedsprincippet.

Det er regeringens vurdering, at nærhedsprincippet er overholdt.

5. Formål og indhold

Henstillingen har konkret til formål, at:

- fastlægge en fælles principerklæring, som vil føre til større effektivitet i alle former for organiseret mobilitet i uddannelsesøjemed,
- skabe et referencepunkt for alle aktører inden for det kommende program for livslang læring for perioden 2007 – 2013.

I chartret udstikkes en række retningslinier for mobilitet, der gennemføres af unge eller voksne enkeltpersoner med henblik på formel eller uformel uddannelse og med henblik på deres personlige og faglige udvikling. Chartret er udformet som et grundlæggende referencedokument; indholdet kan tilpasses mobilitetsperiodens varighed og de særlige forhold, der gælder for uddannelses-, erhvervsuddannelses- og ungdomsaktiviteter. Desuden kan det tilpasses deltagernes særlige behov. Selvom chartret i første omgang vedrører mobilitet i uddannelsesøjemed skønner Kommissionen, at disse kvalitetsretningslinier også kan være nyttige for andre former for mobilitet, f.eks. mobilitet i arbejdssammenhæng.

Chartret indeholder følgende punkter:

1. Vejledning og information
2. Læringsplan – særligt rettet mod længerevarende mobilitet
3. Tilpasning til den enkeltes behov, ønsker og muligheder
4. Generel forberedelse
5. Sproglige aspekter
6. Logistisk støtte
7. Mentor ordning
8. Anerkendelse

9. Hjemkomst og evaluering
10. Forpligtigelser og ansvar

6. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet skal i henhold til TEF, art. 251 høres. Der foreligger endnu ikke en udtalelse. Beskæftigelsesudvalget forventes at ville behandle sagen den 27. juni 2006 og Kulturudvalget forventes at behandle sagen i løbet af juli måned 2006. Afstemning i plenum vil derfor tidligst kunne forventes i september 2006.

7. Gældende dansk ret og forslagens konsekvenser herfor

Ikke relevant.

8. Forslagets konsekvenser for statsfinanserne, samfundsøkonomien, miljøet eller beskyttelsesniveauet

Forslaget har ingen væsentlige statsfinansielle konsekvenser, administrative konsekvenser for det offentlige eller konsekvenser for EU's budget.

9. Høring

Punktet er blevet behandlet på møde i specialudvalget den 28. april 2006. Der fremkom følgende synspunkter på mødet:

DA og DI: bemærkede, at man fandt det nyttigt ved alle opholde uanset længde at overveje en vis form for læringsplan/konkret formål med opholdet.

10. Regeringens foreløbige generelle holdning

Fra dansk side er man positiv i forhold til initiativer, der yderligere bidrager til at sikre kvalitet i forbindelse med mobilitet. Da mobiliteten i forbindelse med det kommende program for livslang læring forventes at stige i perioden 2007 – 2013, vil det være passende med yderligere præciseringer i forhold til kvalitetssikring, hvilket vil kunne fastholde det sigte, at mobilitetsopholdet skal være et integreret led i det normerede uddannelsesforløb.

11. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Det forventes, at der er bredt opbakning til formandskabets kompromisforslag.

12. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Sagen har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg.

13. Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets afgørelse om etablering af et integreret program for livslang læring (KOM (2004) 474) endelig

- udveksling af synspunkter om de finansielle aspekter af programmet i lyset af resultatet af forhandlingerne om de finansielle perspektiver 2007 - 2013

1. Resumé

Kommissionen har den 14. juli 2004 ved KOM (2004) 474 endelig vedtaget forslag til Rådets og Parlamentets beslutning om vedtagelsen af et nyt integreret program for livslang læring. På rådsmødet den 14. november 2005 blev der opnået en delvis politisk enighed om forslaget indholdsmæssige dimensioner. Budgetrelaterede spørgsmål afventede enighed om fællesskabets samlede finansielle rammer for perioden 2007-2013. Med udgangspunkt i budgetforliget mellem Rådet og Parlamentet ønsker formandskabet, at Rådet drøfter konsekvenserne heraf for det kommende program.

2. Baggrund

Kommissionen vedtog på sit møde den 14. juli 2004 bl.a. ovennævnte nye programforslag på uddannelsesområdet for perioden 2007 - 2013. Forslaget afløser størstedelen af den eksisterende vifte af programmer på uddannelsesområdet.

3. Hjemmelsgrundlag

Kommissionen foreslår, at beslutningen baseres på artikel 149 og 150 i EF traktaten. Det fremgår af disse artikler, at uddannelse og erhvervsuddannelse er national kompetence, og at Fællesskabet kan støtte og supplere medlemsstaternes egen indsats. Afgørelser baseret på artikel 149 og 150 skal træffes med hjemmel i artikel 251 om fælles beslutningstagen med Parlamentet.

4. Nærhedsprincippet

Kommissionen har anført, at forslaget er i overensstemmelse med nærhedsprincippet, da formålene med den foreslåede foranstaltning i forbindelse med det europæiske samarbejdes bidrag til uddannelse af høj kvalitet ikke i tilstrækkelig grad kan opfyldes af medlemsstaterne på grund af behovet for multilaterale partnerskaber, tværnational mobilitet samt udvekslinger af oplysninger mellem medlemslandene.

Fra dansk side er man enig i Kommissionens betragtninger og finder, at forslaget er i overensstemmelse med nærhedsprincippet.

5. Formål og indhold

Det overordnede mål for programmet er gennem livslang læring at bidrage til at udvikle Fællesskabet til et avanceret vidensamfund med en bæredygtig økonomisk udvikling, flere og bedre job og større social samhørighed, samtidig med at der sikres en god beskyttelse af miljøet af hensyn til de kommende generationer. Det er især hensigten at fremme vekselvirkningerne, samarbejdet og mobiliteten mellem uddannelsessyste-

merne i Fællesskabet, således at de bliver en kvalitetsreference på verdensplan.

Et integreret program for livslang læring skal bygge på de nuværende Sokrates og Leonardo da Vinci programmer, eLearning programmet, Europass initiativet samt de aktiviteter, der finansieres via handlingsprogrammet for organisationer, der er aktive på europæisk niveau. Endvidere vil Erasmus Mundus programmet blive indarbejdet som et ekstra program i det integrerede program fra 2009.

Med forslaget vil fællesskabet imødekomme udfordringer:

- fra den opmærksomhed, der i stigende grad er på livslang læring, som et svar på udfordringer knyttet til videnssamfundet samt de demografiske forandringer,
- der er knyttet til den rolle, som uddannelse og erhvervsuddannelse har i forhold til Lissabon strategien, samt Bologna og København processerne,
- der er knyttet til behovet for at imødekomme den mangel på synergi, der er i forhold til den eksisterende programstruktur,
- der er knyttet til behovet for at simplificere og rationalisere Fællesskabs lovgivningen ved at skabe en integreret ramme for finansiering af en bred vifte af aktiviteter.

Overordnede målsætninger for det nye program:

- at bidrage til udvikling af kvalitet i forhold til livslang læring og fremme af innovationer og en europæisk dimension i systemer og praksis på området,
- at hjælpe til at forbedre kvalitet, attraktivitet og adgang til livslang læring i medlemsstaterne,
- at styrke bidraget fra livslang læring til den personlige tilfredsstillelse, samfundsmæssig samhørighed, aktivt medborgerskab, ligestilling mellem kønnene og deltagelse af personer med særlige behov,
- at bidrage til at fremme kreativitet, konkurrencedygtighed, beskæftigelsesegnethed og iværksætterånd,
- at fremme fremmedsprogsindlæring og sproglig diversitet,
- at forstærke den rolle, som livslang læring kan spille for dannelse af fornemmelsen af et europæisk statsborgerskab samt opfordre til tolerance og respekt for andre mennesker og kulturer,
- at fremme samarbejde om kvalitetssikring i alle uddannelses- og erhvervsuddannelsessektorer i Europa,
- at udnytte resultater, innovative produkter og processer og udveksle god praksis inden for de områder, der dækkes af programmet.

Programmet foreslås at omfatte følgende aktiviteter:

- *Comenius programmet (skole- og gymnasieområdet)*, som skal dække samme områder som for nærværende samt ”school-twinning” aktiviteter fra det nuværende eLearning program,
- *Erasmus programmet (området for de videregående uddannelser)*, som dels skal dække de samme områder som for nærværende og dels mobilitet fra videregående uddannelser til virksomheder (p.t. del af Leonardo da Vinci-programmet),
- *Leonardo da Vinci programmet (området for erhvervsuddannelser)*, som skal dække de samme områder som for nærværende, minus mobilitet fra videregående uddannelser til virksomheder, og udvikle nye partnerskabs aktioner bestående af mindre projekter, der tillader erhvervsuddannelsesinstitutioner at samarbejde om temaer af fælles interesser,
- *Grundtvig programmet (området for almen voksenuddannelse)*, som skal dække de samme områder som for nærværende, samt styrke mobiliteten på området,
- *Et tværgående program*, der skal bestå af fire nøgleaktiviteter, herunder Arion og Cedefop-studiebesøg samt aktiviteter knyttet til policy-udvikling, tværgående sprogaktioner, nye innovative (eLearning) baserede tilgange til at undervise og lære, udnytte og overføre gode projektresultater til institutioner på europæisk, national, regionalt og lokalt niveau,
- *Jean Monnet programmet (støtte til undersøgelser og studier)*, der skal dække samme områder som for nærværende samt støtte til institutioner og organisationer, der er aktive inden for uddannelse og erhvervsuddannelse på europæisk niveau.

Det foreslås desuden, at programmet administrativt gøres mere simpelt ved bl.a. at indføre en proportionalitet mellem administrative og regnskabsmæssige krav og tilskuddets størrelse. Til gennemførelse heraf vil Kommissionen på et passende tidspunkt præsentere ændringer i det finansielle regulativ.

Det foreslås ydermere, at programmet får en mere decentral struktur, hvor flere aktiviteter skal styres på nationalt niveau af de nationale agenter. Disse skal administrere mobilitets aktiviteter, mindre partnerskaber mellem institutioner, overførsel af innovative projekter inden for erhvervsuddannelse samt opgaver vedrørende spredning og udnyttelse af resultater.

Ifølge budgetforliget vil programmet udgøre en udgift på EU-budgettet på 6752 mio. euro svarende til ca. 50,6 mia. kr. for perioden 2007 – 2013.

6. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet har den 25. oktober 2005 vedtaget 71 ændringsforslag, hvoraf 34 er helt eller delvist indarbejdet i formandskabets kom-

promiseforslag. Ændringsforslag knyttet til forslaget finansielle forhold er endnu ikke behandlet.

7. Gældende dansk ret og forslagens konsekvenser herfor

Ikke relevant.

8. Forslagets konsekvenser for statsfinanserne, samfundsøkonomien, miljøet eller beskyttelsesniveauet

I forbindelse med implementeringen af forslaget vil der skulle afholdes udgifter til national administration mv. Merudgifter hertil vil som udgangspunkt afholdes inden for Undervisningsministeriets rammer. Størrelsen heraf vil afhænge af flere faktorer, herunder programmets samlede finansielle størrelse, graden af decentralisering, og hvilke opgaver de nationale agenturer skal varetage.

Eventuelle merudgifter til national medfinansiering af forslaget finansieres som hidtil inden for det relevante ressortministeriums rammer.

I følge budgetforliget vil programmet udgøre en udgift på EU-budgettet på 6.752 mio. euro (2004-priser), hvoraf Danmarks andel er ca. 2 pct. svarende til ca. 1 mia. kr. i perioden fra 2007-2013

9. Høring

Forslaget har været til høring i EU-specialudvalget.

Undervisningsministeriet har modtaget høringssvar fra:

- Dansk Arbejdsgiverforening
- Danmarks Farmaceutiske Universitet
- Danmarks Pædagogiske Universitet
- Danmarks Tekniske Universitet
- Danske Studerendes Fællesråd
- Danske Lærereorganisationer International (ingen bemærkninger – henholder sig til FTF's svar)
- Frie Grundskolers Fællesråd (ingen bemærkninger)
- Funktionærernes og Tjenestemændenes Fællesråd
- Kommunernes Landsforening (ingen bemærkninger)
- Københavns Universitet
- Landsorganisationen i Danmark
- Roskilde Universitetscenter
- Syddansk Universitet
- Aalborg Universitet

Dansk Arbejdsgiverforening

DA finder det afgørende, at de nye programmer fungerer i sammenhæng med Lissabon-strategien og de processer, der er vedtaget på uddannelsesområdet. Programmerne skal gennem innovative projekter både aktivere og initiere disse politikker. De skal således medvirke til at skabe sammenhæng mellem de overordnede mål og de eksisterende politikker – både nationalt og europæisk.

DA mener, at prioriteterne for programmerne bør være i overensstemmelse med de fastlagte mål for bl.a. processen om de konkrete fremtidige mål og Københavner-processen.

DA finder, at Kommissionens forslag til uddannelsesprogrammer er et væsentligt skridt i den ønskede retning. På den anden side synes programmernes mål ikke at være i fuld overensstemmelse med Lissabonstrategien og processernes mål, idet der lægges stor vægt på mobilitet og samarbejde over grænserne og mindre på understøttelse af de fælles mål, som er fastlagt i de 5 europæiske benchmarks.

Det medfører ifølge DA samtidig, at der ikke er tilstrækkeligt fokus på virksomhedernes behov – og dermed manglende understøttelse af målsætningen om virksomhedernes konkurrenceevne og uddannelsespolitikens medvirken hertil. Det understreges af, at arbejdsmarkedets parter ikke synes tilstrækkeligt indtænkt i programmernes design.

Et integreret program

DA er tilfreds med, at programmerne samles under en fælles overskrift, og at der nedsættes en overordnet programkomite, der skal fastlægge fælles aktioner og procedurer.

Til gengæld er det ifølge DA ikke tilfredsstillende, at den overordnede programkomite ikke får til opgave at fastlægge en fælles strategi. Da programmerne skal fungere fra 2007 til 2013 er det vigtigt, at der ud fra de overordnede prioriteter gives mulighed for at udvikle programmernes mål i løbet af perioden, så der er synergi mellem de løbende europæiske udfordringer og programmernes aktioner.

DA mener, at det tilsvarende må være naturligt, at arbejdsmarkedets parter er repræsenteret i en sådan overordnet programkomite.

DA er tilfreds med, at de hidtidige enkeltprogrammer fastholdes men udformes med en bedre afgrænsning (flytningen af en del af Leonardo til Erasmus), så indsatsen bliver sammenhængende på de enkelte uddannelsesområder.

Et styrket program

DA er tilfreds med, at programmerne får en bred virkning men sætter spørgsmålstegn ved forudsætningen om, at mobiliteten har effekt på både individer og institutioner. Det er ifølge DA langt vigtigere, at uddannelsesområdernes internationale og globale erfaring bringes i overensstemmelse med virksomhedernes behov f.eks. inden for Leonardo da Vinci programmet. Hvis ikke det sker, mener DA, at programmerne ikke vil kunne leve op til Lissabonstrategien.

Samtidig mener DA ikke, at målene for mobilitet alene er kvantitative og påpeger, at der ikke opstilles mål for hvilket sigte, der skal være med henholdsvis mobiliteten og samarbejdet. Desuden afspejler de kvantitative mål ikke programmernes overordnede sigte, så der er risiko for, at aktiviteten ikke er relevant i forhold til de overordnede målsætninger.

Et enklere program

DA er enig i, at forenklinger i administrationen er nødvendige, hvis programmerne skal have en effekt. Mange ansøgere på virksomheder har undladt at søge Leonardo da Vinci programmet, fordi administrationen langt har oversteget det udbytte, der måtte komme af ansøgningen. DA ser derfor frem til Kommissionens forslag på dette punkt og kan kun understøtte synspunktet om, at det er en forudsætning for programmernes succes.

Samtidig mener DA at midlerne har været så små, at sandsynligheden for at opnå støtte har været ringe. DA håber derfor på, at Leonardo da Vinci programmet vægtes højt, så det reelt er muligt at understøtte udviklingen af erhvervsuddannelser.

Et mere decentralt program

DA er enig i, at flere aktioner skal gennemføres nationalt frem for gennem fælles europæiske programkomiteer. Dels er den nationale viden om projekternes relevans afgørende, og sammenhængen til øvrige nationale projektaktiviteter er vigtig for projekternes effekt.

DA forstår ikke formuleringen om, at disse aktioner skal rettes mod individer eller være i lille skala. Det er klart, at aktionerne skal være af relevans for medlemslandene. Men det er ifølge DA en uheldig formulering, at der gives eksempler som mindre partnerskaber mellem institutioner, overførsel af innovative projekter og udbredelse af viden om projekter.

DA påpeger, at hverken virksomheder eller arbejdsmarkedets parter nævnes. Derfor er der ifølge DA ikke tale om en reel decentralisering eller en imødekommelse af de overordnede målsætninger om, at uddannelsespolitikken skal understøtte vækst og konkurrenceevne. Det giver ifølge DA ikke den ønskede sammenhæng til beskæftigelsesstrategien.

DA mener, at disse formuleringer ikke i tilstrækkelig grad vil gøre det muligt nationalt at imødekomme hverken Lissabon-strategien eller understøtte processerne på uddannelsesområdet. DA mener, at indsatsen vil være begrænset og ikke have sammenhæng med de nationale fremgangsmåder for at opfylde de 5 benchmarks og de mere overordnede mål i Lissabon-strategien.

Danmarks Farmaceutiske Universitet

DFU noterer sig med glæde, at det planlægges at inkorporere Erasmus Mundus i det integrerede program fra 2009. DFU mener, at Erasmus Mundus åbner for interessante samarbejdsmuligheder for universiteterne rundt i og udenfor EU.

DFU ser frem til den nye mulighed for at udveksle studerende til erhvervsvirksomheder på praktikophold under Erasmus programmet. Denne mulighed tror DFU vil virke fremmende for udvekslingsaktiviteten hos deres studerende.

DFU mener, at det nye tværgående program - specielt med hensyn til muligheden for udvikling af 'policy' og tværgående sprogaktioner - er meget interessant og velkomment.

Endelig ser DFU med stor glæde på forslaget om at gøre administrationen af programmerne mere decentralt samt på forslaget om at indføre en proportionalitet mellem administrative/regnskabsmæssige krav og tilskuddets størrelse.

Danmarks Pædagogiske Universitet

DPU er positiv over for Kommissionens udspil, idet fællesskabsprogrammerne inden for mobilitet og samarbejde på uddannelses- og ungdomsområdet yder værdifuld støtte til institutionernes internationale samarbejde.

DPU mener, at på et område præget af varierende begrebsbrug er forslagens artikel 3 med definitioner af centrale begreber på området et værdifuldt bidrag til de nationale afklaringsprocesser.

Den foreslåede harmonisering og forenkling af procedurerne for de centrale aktioner i de forskellige programmer vurderer DPU som særdeles hensigtsmæssig, idet der er behov for større synergieffekt mellem programmer og aktioner mhp. at fremme et attraktivt og sammenhængende europæisk område for videregående uddannelse (EHEA).

DPU støtter oprettelsen af et tværgående program med fokus på politisk udvikling som del af det integrerede program for livslang læring, idet der er behov for øget fokus på de igangværende reformprocesser og tilpasning af national lovgivning.

DPU er positiv over for det signal, som en øget budgetramme repræsenterer, og den foreslåede forøgelse af mobilitetsstipendiets størrelse udgør et vigtigt incitament for realiseringen af den betragtelige stigning i antallet af mobilitetsaktioner. Samtidig anfører DPU, at de meget ambitiøse mål for mobilitet kræver fuld implementering af Lissabon konventionens målsætning om gensidig anerkendelse af kvalifikationer.

DPU ser ligeledes positivt på udsigten til en lettelse af institutionernes administrative byrde. DPU er enig i, at institutionernes finansielle og administrative forpligtelser bør stå i rimeligt forhold til tilskuddenes størrelse, idet en højere grad af fleksibilitet vil forbedre institutionernes vilkår for at leve op til Bologna processens målsætninger.

Danmarks Tekniske Universitet

DTU mener, at de overordnede målsætninger for det nye program er velvalgte, men antallet er så stort, at programmet virker uafgrænset. DTU mener, at for mange aktiviteter vil kunne påberåbe sig at høre til inden for programmets målsætninger. DTU foreslår derfor, at Kommissionen fokuserer yderligere på målet om at øge konkurrencekraften gennem innovation, kvalitet, kreativitet, konkurrencedygtighed og kvalitetssikring,

så hovedmålet bliver livslang læring i forhold til oparbejdelse af erhvervskompetencer.

Derudover mener DTU, at det er væsentligt at sikre:

- at relevante parter – herunder særligt universiteterne – har adgang til programmerne, idet det er afgørende, at det bliver forskningsbaserede kompetencer, der udvikles og tilbydes som efter- og videreuddannelse.
- at mulighederne og rammerne for programmet bliver meget klare. DTU vil gerne bistå med rådgivning omkring, hvorledes programmerne bedst udformes, så de matcher den danske erhvervs-, forsknings-, og uddannelsesstruktur.

Ifølge DTU indeholder det integrerede program for livslang læring mange elementer, der er hensigtsmæssige for DTU i arbejdet med at fremme internationaliseringen. DTU hæfter sig særligt ved:

- En mere decentral struktur, der vil lette sagsbehandlingen betydeligt. Dog kræver det en koordinering de nationale agenturer imellem for eksempel i form af et netværk, og at netværket plejes. Det er vigtigt, at der er konsensus mellem de nationale agenturers praksis, da en decentralisering kan resultere i udsving i ansøgningsvilkårene i medlemslandene. Det bliver afgørende, hvordan programmets aktiviteter operationaliseres, og hvilke krav der opstilles for deltagende parter. Så snart mere konkrete dokumenter foreligger omkring dette, vil DTU meget gerne deltage i en høring/arbejdsproces herom.
- Simplificeringen af programmerne. En øget gennemsækelighed for både institutionen og den enkelte ansøger vil på sigt kunne føre til flere brugere af programmerne. Den lettere administration og større ensretning af stipendierne er særdeles positivt for institutionerne, da programmerne på nuværende tidspunkt er administrativt tunge, og der bruges meget tid på behandling af de studerendes ansøgninger uanset stipendiets størrelse.
- Flytningen af mobilitet i forbindelse med praktik for studerende fra videregående uddannelser fra Leonardo til Erasmus, hvilket er særdeles relevant for DTU's studerende, da det giver større fleksibilitet i valg af udreisetidspunkt i uddannelsesforløbet samt giver mulighed for den studerende for at deltage i projektorienterede forløb i tilknytning til en virksomhed. Øget fokus på samarbejdet mellem de højere læreanstalter og virksomheder giver bedre muligheder for tilpasning af uddannelsen i forhold til efterspørgslen på arbejdsmarkedet.
- Udvidelsen af det nuværende Erasmus lærermobilitetsprogram med undervisningsperioder på minimum et semester og maksimum et år (Erasmus orlov). Underviserne er afgørende for, at uddannelsen får en international orientering, så lærerudveksling vil i høj grad være en måde at promovere udlandsophold overfor de studerende. Lærermobilitet vil også fremme den sproglige dimension, da det resulterer i en øgning i antallet af engelsksprogede kurser på institutionerne.

- Samarbejde, organiseret i tematiske netværk og joint degrees vil udvikle den europæiske dimension i programmet og fremme samarbejdet om kvalitetssikring i uddannelsessystemet. Det er vigtigt, at mulighederne bliver gode for, at nye koncepter kan afprøves i samarbejde mellem parter fra flere forskellige medlemsstater.

Danske Studerendes Fællesråd

DSF er generelt glad for, at der nu bliver ryddet op i programfamilien og tilført flere midler. DSF mener, at mobilitet er en vigtig brik i spillet om at forbedre de europæiske uddannelsessystemer – under hensyntagen til nationale forskelligheder.

DSF mener, at mobilitetsprogrammerne hidtil har været noget af et vildnis at finde rundt i og håber derfor, at den nye generation vil fremme overskueligheden og dermed tilgængeligheden.

DSF understreger, at det også er et meget positivt træk, at administrationen af programmerne bliver yderligere decentraliseret til nationale enheder.

Transparens vs. konvergens

Den eneste virkelige store problematik i forslaget er ifølge DSF sprogbrugen omkring, hvorvidt det nye integrerede program støtter op om "kompetence-konvergens" eller "kompetence-transparens".

Det er ifølge DSF helt afgørende, at holde fast i, at der på uddannelsesområdet skal være transparens via kompetencebeskrivelser, men at EU ikke arbejder mod ensretning/harmonisering/ konvergens af indhold og uddannelsesmetoder/-systemer. Generelt kan DSF ikke finde en entydig definition af begrebet konvergens ift. uddannelse, og er derfor skeptiske over for brugen af det.

Ifølge DSF slås det indledningsvis i det medfølgende memorandum fast, at der ikke arbejdes på at regulere indhold af uddannelser eller uddannelsessystemer: p. 8: Afsnit 4. "[&] the new programme continues, as with the past generations of Community action, to focus on promoting and optimising cooperation between Member States in all the fields of lifelong learning. It does not attempt to intervene in the structure and content of education and training systems, but focuses on areas where European added value can be engendered."

DSF peger på, at der på side 17 i det integrerede Transversal Programs specifikke målsætninger, hvor der i Artikel 2.4,(e) (i) på side 17 står, at det integrerede program har som specifik målsætning at arbejde for: p. 17: "to promote the convergence of Member States' education and training systems" Problemet optræder ifølge DSF igen i papiret på side 31 i Artikel 23(c), hvor der opremses yderligere specifikke målsætninger for HE-delen af det integrerede program, nemlig ERASMUS. ERASMUS-programmet skal: "... increase the degree of convergence of higher education and advanced vocational education qualifications gained in Europe". Her bruges ordet "konvergens", som klinger helt forkert i DFSs ører.

DSF spørger, om der virkelig menes "kompetence-konvergens" jf. oversættelsen af Qualifications Framework som en dansk kvalifikationsnøgle? Hvis det er tilfældet, så står der ifølge DSF, at EU's programmer arbejder for ensretning af slutkompetencer i uddannelser. Dette er ifølge DSF i strid med indledningens kommentar om programmets tilsigtede målsætninger, der ikke skulle pille ved indhold og uddannelsessystemer.

På side 41 i Artikel 38,(e) er der ifølge DSF igen overensstemmelse med memorandumets indledende bemærkninger, idet det her specificeres, at det integrerede program (transversal programme) skal arbejde for: p. 41: (e) *"action to support transparency and recognition of qualifications and competences including those acquired through non formal and informal learning"*.

Sammenholdes dette med Artikel 2, afsnit 4, punkt (e), romertal (i) på side 17, står der så vidt DSF læser teksten, at det integrerede transversal programme både går ind for konvergens i EU's uddannelses- og træningssystemer og arbejder for at fremme gensidig anerkendelse af kvalifikationer og dermed gennemskuelighed i de (højere) uddannelsessystemer i medlemslandene. Der er ifølge DSF enten tale om et paradoks eller om en problematisk formulering, der gør meningen uklar.

Side 14, artikel 1.2:

DSF mener at EU-programmernes vigtigste formål er at fremme Bologna-processen. Derfor mener DSF, at det er forkert at skrive Lissabonmålsætningerne (for EU) ind i programdokumentet.

Side 19, artikel 3(23):

DSF mener, at de falder ind under betegnelsen social partners. Derfor mener DSF at studenterorganisationer på nationalt og europæisk niveau bør indskrives i definitionen af social partners. I artikel 11) står, at social partners har adgang til den hemmelige EU-komité som observatører. I artikel 38 nævnes det endvidere, at social partners kan opnå støtte til study visits. DSF mener, at studenterorganisationerne bør have adgang her.

Erasmus

DSF er meget glad for, at der i det nye program bliver indført stipendier til international praktik.

DSF bider endvidere mærke i, at det fra europæisk hold forventes, at man kan være mobil allerede efter ét års studier. Dette er DSF glad for, men påpeger, at nogle institutioner satser meget ensidigt på, at mobilitet er noget, der fx kun foregår på kandidatdelen af en universitetsuddannelse. Det bør efter DSFs mening også være muligt på bachelorniveau eller tidligt på andre videregående uddannelser, således at fleksibilitet i systemet bliver sikret.

DSF påpeger, at der blandt danske studerende er en stigende interesse for at bevæge sig uden for Europa, hvilket sikkert også er tilfældet i mange andre lande. Derfor så DSF gerne, at der fx i tilknytning til Erasmus Mundus var bedre muligheder for, at europæiske studerende kan rejse ud

af Europa, så der bliver tale om reel udveksling ind og ud af Europa og ikke et systematiseret brain gain-program.

Funktionærernes og Tjenestemændenes Fællesråd

FTF ser forslaget som udtryk for en klar forbedring set i forhold til de nuværende uddannelsesprogrammer. Kommissionens forslag skaber ifølge FTF en større overskuelighed og mindsker bureaukratiet i ansøgningsprocedurerne. Udvidelsen af samarbejdsmulighederne i Ungdomsprogrammet er ligeledes positivt. Også den øgede økonomiske prioritering af programmer bør støttes i den danske holdning.

FTF er derimod kritisk overfor omtalen af målet om skabelsen af et europæisk statsborgerskab. Uddannelsesprogrammernes målsætninger skal efter FTFs opfattelse ligge indenfor de generelle mål om gensidig inspiration, fremme af mobilitet mm.

FTF opfordrer til, at der i forbindelse med implementeringen af de vedtagne programmer tilrettelægges en bred informationskampagne, der involverer alle programmernes interessenter.

Københavns Universitet

KU støtter, at de nuværende selvstændige programpakker kendt som Sokrates og Leonardo samles i et integreret program for livslang læring. Hermed mener KU, at der kan skabes større synergi og sammenhæng mellem forskellige dele af uddannelse i en livslang kontekst samt at knytte uddannelse tættere op på de overordnede målsætninger i EU, specielt Lissabon strategien.

KU støtter, at det nye uddannelsesprogram med dets smidigere og mere decentrale struktur forsøger at ændre den hidtidige til tider alt for bureaukratiske og centralistiske måde at organisere programmerne på. KU er tilfreds med, at dets kommentarer fra evalueringen er medtaget i bilagene til Kommissionens forslag.

KU støtter således fuldt intentionerne og de fastlagte mål. KU er dog bekymret for, om de kommende forhandlinger vil udvande forslaget, f.eks. forslaget om mere end en fordobling af budgettet for programmet.

KU støtter de specifikke tiltag i specielt Erasmus programmet, ligesom indførelsen af væsentlige mindre (og derved proportionale) omkostningskrævende administrative rutiner og en øget decentralisering støttes. Dette vil ifølge KU sandsynligvis kunne medføre øget synergi, sammenhæng og fleksibilitet, hvilket er påkrævet.

KU gør specielt opmærksom på nødvendigheden af at gennemføre forenklinger i programmet, hvis det fortsat skal være attraktivt for lærere og studerende. Desuden gør KU opmærksom på behovet for at tilføre programmet instrumenter til sikring af kvaliteten. KU havde gerne set dette formål højere prioriteret og mere direkte tematiseret i det ellers udmærkede forslag.

Erasmus programmet

KU støtter fuldt ud forslaget og specielt de nye muligheder (praktikophold, udveksling af administrativt personel og stigning i budget), men finder ikke, at man alene herigennem sikrer en forbedring af kvaliteten og en højere grad af konvergens af uddannelsesmæssige kvalifikationer, som også er eksplicitte mål i forslaget.

Det tværgående program

KU støtter, at det tværgående program skal være med til at sikre og understøtte bedre dataindsamling samt statistik bl.a. i regi af Eurydice.

Jean Monnet programmet

KU finder det positivt, at Jean Monnet programmet påtænkes videreført.

Landsorganisationen i Danmark

LO kan generelt tilslutte sig intentionerne om at samle og gøre uddannelsesprogrammerne mere overskuelige gennem det integrerede program for livslang læring.

LO hilser især velkomment

- at programmet gøres mere simpelt ved bl.a. at indføre en proportionalitet mellem de administrative krav og tilskuddets størrelse,
- at programmet får en mere decentral struktur, hvor flere aktiviteter skal styres af de nationale agenturer.

Roskilde UniversitetscenterArtikel 24, s.32:

RUC påpeger, at teksten placerer OM-midlerne mellem punkterne (a) og (b). Det fremgår ifølge RUC ikke klart, om OM-midlerne hører under mobilitet eller ej. Dette punkt er ifølge RUC vigtigt at få afklaret, da der i artikel 25 fastsættes en grænse for, hvor stor en del af den samlede bevilling, der skal gå til mobilitet (85 %).

RUC mener, at det er vigtigt, at de danske universiteter får mulighed for at bruge en del midler på OM, da det ikke først og fremmest er stipendiernes størrelse, der begrænser danske studerendes muligheder for at rejse ud i Europa, men derimod manglende seriøs promovning af udvekslingsprogrammerne og usikkerhed vedrørende kvaliteten på partneruniversiteterne.

RUC hilser velkommen, at der overordnet lægges op til store forenklinger vedrørende administrationen af programmerne, samt flere penge.

Legislative Financial Statement, 5.2.1, s.65-67:

RUC hilser større stipendier til studerende og lærere på udveksling velkommen. RUC mener dog ikke, det vil have den helt store effekt på danske studerendes rejselyst – jævnfør kommentar til artikel 24. Til gengæld mener RUC, at det vil betyde, at færre studerende kommer til Danmark, da de høje priser (især på bolig) afholder eller besværliggør ophold.

RUC savner, at forslaget eksplicit giver det enkelte universitet mulighed for at afstemme de individuelle stipendier efter værtslandets leveomkostninger.

5.2.1, s.66:

Teksten foreslår, at praktikanter modtager dobbelt så stort stipendium som studerende på udveksling. Begrundelse er, at studerende skulle bo billigt og i det hele taget, gennem madordninger og lignende have lavere leveomkostninger end andre. Ifølge RUC holder denne begrundelse ikke stik i Danmark, hvor studenteboliger ikke er specielt billige, og hvor studerende ikke har adgang til billigere kost og lignende end andre unge.

RUC mener derfor, at et dobbelt så stort stipendium til praktikanter i unødigt grad favoriserer praktik frem for universitetsstudier.

5.2.1, s.68:

Teksten opremser udgifter, der kan dækkes af OM-midlerne. Det nævner ifølge RUC ikke muligheden for at bruge OM-midlerne på de udrejsende studerende. RUC mener, at den mulighed er vigtig, da en del midler med fordel kunne bruges til at promovere og kvalitetssikre programmerne og tilbyde de danske studerende flere services i forbindelse med udrejse, end tilfældet er nu f.eks. i form af støtte til sprogkurser (i DK og udlandet) og lignende.

Syddansk Universitet

SU mener, at det vil være hensigtsmæssigt, at programmet administrativt gøres mere simpelt i form af enklere ansøgningsskemaer og kontrakter, samt ved at indføre en proportionalitet mellem administrative/regnskabsmæssige krav og tilskuddets størrelse.

Det er SUs opfattelse generelt set, at ethvert tiltag, der øger graden af fleksibilitet og minimerer graden af unødigt administrativ kontrol (igen bevillingens størrelse taget i betragtning), vil være ønskeligt. Ifølge SU lægges der efter alt at dømme op til forbedringer på dette område.

SU påpeger, at den annoncerede stigning i både stipendie- og bevillingsstørrelser med sikkerhed vil blive godt modtaget. Blot skal man være opmærksom på, at den bevilling, der tildeles institutionerne via EU/CIRIUS i forbindelse med "organising of mobility" (s. 67-68 ø.) ikke kun beregnes ud fra antallet af udgående studerende (hvilket sker i dag), men også på basis af antallet af indkommende studerende.

Aalborg Universitet

Generelt finder AAU forslaget positivt. AAU understreger, at det er en god ide med et integreret program, som er mere enkelt, og med ansøgningsprocedurer, kontrakter mm., som også er forenklede. Det kan dog undre AAU, at andre EU programmer ikke er integreret mere tydeligt – herunder EU-Kina, EU-Canada, EU-USA, EU-Japan, mm.

AAU bifalder en decentralisering af programhåndteringen. AAUs erfaringer med CIRIUS er, at en national håndtering gør programmerne mere forståelige og mere nærværende for de involverede institutioner.

AAU bifalder endvidere en stigning i legater til studerende og lærere, herunder, at Erasmus-delen vil komme til at inkludere praktikophold.

Det undrer AAU, at OM bliver udbetalt i henhold til det antal studerende, lærere m.m., der sendes ud. AAU spørger til, om OM ikke også burde udbetales i henhold til det antal, der modtages, da arbejdsbyrden er lige stor, hvad enten der er tale om udgående eller indkommende studerende.

--- o 0 o ---

Forslaget har endvidere været drøftet på møde den 3. november 2004 i EU-specialudvalget vedrørende uddannelse. Følgende bemærkninger fremkom på mødet:

Dansk Arbejdsgiverforening fandt, at arbejdsmarkedsparternes ekspertise også kunne bruges i komité sammenhængen.

--- o 0 o ---

Forslaget har ydermere været drøftet på mødet i specialudvalget den 1. november 2005. Følgende bemærkninger fremkom på mødet:

Danske Lærerorganisationer International ville vide, hvornår programmet tidligst kunne vedtages. Undervisningsministeriet oplyste som svar herpå, at dette formodentligt tidligst kunne ske i november 2006.

--- o 0 o ---

Forslaget har senest været drøftet på mødet i specialudvalget den 28. april 2006. Følgende bemærkninger fremkom på mødet:

Danske Studerendes Fællesråd: kommenterede, at man eksempelvis på Århus Universitet havde oplevet et fald på en tredjedel i søgning til Erasmus ophold pga. en u hensigtsmæssig tilrettelæggelse af, hvornår i ens studieførløb man kan opnå hvilke studiepoints.

Handelsskolernes Lærerforening: spurgte om handelsgymnasierne i fremtiden vil kunne bruge Comeniusprogrammet, da man havde hørt rygter om, at man ikke kunne.

– Undervisningsministeriet havde ikke hørt noget i den retning, men lovede at undersøge det nærmere.

10. Regeringens foreløbige generelle holdning

Fra dansk side er man generelt positiv overfor såvel forslagens målsætninger som dets struktur, herunder etableringen af en horisontal aktion.

Man er desuden positiv over for forslagens intentioner vedrørende:

- en styrket decentralisering af aktiviteterne,
- en øget forenkling af administrationen af programmet,

- etableringen af én programkomité, der mødes i forskellige formationer.

Forslaget vil desuden efter dansk opfattelse understøtte dele af det arbejde med fælles europæiske målsætninger, der på uddannelsesområdet er iværksat med henblik på gennemførelsen af Lissabon-strategien, herunder gennemførelsen af aktiviteter inden for Bologna-processen og København-processen.

Fra dansk side har man arbejdet aktivt for at få medtaget ”The European Agency for Special Needs Education” i Middelfart på listen over europæiske institutioner, der a priori vil modtage støtte til sine aktiviteter. Dette er ikke lykkedes. Europa-Parlamentet har i sit ændringsforslag foreslået, at yderligere 5 institutioner opføres på listen. The European Agency for Special Needs Education er blandt de fem. Fra dansk side forventes det derfor, at spørgsmålet vil blive taget op under 2. læsning, hvor vi fortsat vil arbejde aktivt på dette område.

11. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Det forventes, at alle lande vil kunne støtte forslaget, herunder den samlede finansielle ramme. Der er mangler endnu endelig afklaring over landenes holdning til budgettets fordeling på aktivitetsområder.

12. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Folketingets Europaudvalg har modtaget grundnotat af 21. september 2004. Sagen har været forelagt til orientering forud for rådsmødet (uddannelse, ungdom og kultur) den 15. november 2004 samt til forhandlingsoplæg forud for rådsmødet (uddannelse, ungdom og kultur) den 15. november 2005.

14. Revision af EU's bæredygtighedsstrategi (KOM (2005) 658 final)

- politisk debat om uddannelsesområdets bidrag til bæredygtig udvikling

1. Resumé

Som led i revisionen af EU's bæredygtighedsstrategi vil rådsformationerne skulle drøfte en række spørgsmål fra formandskabets "vennegruppe", bl.a. om EU's eksisterende mål og politikker er passende og tilstrækkelige til effektivt at imødegå ikke-bæredygtige udviklingstendenser på deres respektive områder. Formandskabet og vennegruppen vil på baggrund af drøftelserne i rådsformationerne udarbejde oplæg om den reviderede strategi til det Europæiske Råd den 16. juni 2006.

EU's strategi for bæredygtig udvikling har fokus på at skabe sammenhæng mellem et bredt spektrum af miljømæssige, sociale og økonomiske emner i en intern og en ekstern sammenhæng. Det fremgår af Kommissionens meddelelse, at den reviderede strategi ikke vil erstatte EU's eksisterende strategi for bæredygtig udvikling (fra 2001 og suppleret med en ekstern dimension i 2002), men at revisionen har til formål at videreudvikle og øge hastigheden af den hidtidige indsats på en måde, som er nødvendig i forhold til at standse ikke-bæredygtige udviklingstendenser. Udfordringerne må løses i et samarbejde mellem myndigheder og civilsamfund, og EU må samarbejde internationalt.

2. Baggrund

EU's strategi for bæredygtig udvikling blev vedtaget på topmødet i Göteborg i juni 2001. Dermed tilføjede Det Europæiske Råd en miljømæssig dimension til EU's Lissabon-strategi. Rådet besluttede samtidig, at EU's bæredygtighedsstrategi skal revideres i forbindelse med tiltrædelse af hver ny EU-Kommission. I 2002 blev bæredygtighedsstrategien tilføjet en ekstern dimension i form af en række globale politikker og forpligtelser, som indgik i EU's bidrag til Verdenstopmødet for Bæredygtig Udvikling i Johannesburg.

En offentlig høring om strategien, de opnåede resultater og fremtidige behov, iværksat af Kommissionen i 2004, pegede på, at strategien mangler tydeligt fokus, klar ansvarsfordeling og arbejdsdeling, ejerskab og bredere støtte, internationalt perspektiv, konkret opfølgning samt specifikke målsætninger og tidsfrister.

I juni 2005 vedtog Det Europæiske Råd en erklæring med vejledende principper for bæredygtig udvikling til støtte for arbejdet med revisionen af strategien. Erklæringen gengiver den brede og langsigtede vision for bæredygtig udvikling, identificerer de vigtigste målsætninger for EU's politik og initiativer og beskriver, hvordan EU vil opnå disse mål. Erklæringen indgår i bilaget til Kommissionens meddelelse.

På sit møde d. 16.-17. december 2005 tog Det Europæiske Råd præsentationen af Kommissionens meddelelse om den reviderede strategi til efterretning. Det Europæiske Råd ser frem til i juni 2006 at kunne vedtage en ambitiøs og sammenfattende strategi, som omfatter mål, indikatorer og en effektiv opfølgningsmekanisme, der integrerer den interne og eksterne dimension samt bygger på en positiv, langsigtet vision med

henblik på at samle EU's prioriteringer og mål for bæredygtig udvikling i en klar, sammenhængende strategi, der er let at kommunikere til borgerne.

3. Hjemmelsgrundlag

Overvejelser om hjemmelsgrundlaget er ikke relevant.

4. Nærhedsprincippet

Overvejelser om nærhedsprincippet er ikke relevant.

5. Formål og indhold

Formålet med drøftelsen i Rådet for Uddannelse, ungdom og kultur er at bidrage til forberedelsen af den endelige revision af bæredygtighedsstrategien med en politisk drøftelse af tre spørgsmål, belyst fra en uddannelsespolitisk vinkel.

Kommissionens meddelelse om den reviderede strategi identificerer seks nøgle-indsatsområder (klimaforandringer og renere energiformer, offentlig sundhed, social eksklusion, demografi og migrationer, forvaltning af naturressourcer, bæredygtig transport, global fattigdom og udvikling), som kræver styrket prioritering og handling på højeste politiske fællesskabsniveau for at imødegå de største udfordringer, der er knyttet til at opnå bæredygtig udvikling.

Disse målsætninger vil Kommissionen forfølge gennem fremskridtsrapporter og debatter mellem Det Europæiske Råd og Parlamentet mindst hvert andet år og en ny revision af bæredygtighedsstrategien i 2009. Herudover foreslår Kommissionen, at medlemsstaterne reviderer deres nationale bæredygtighedsstrategier inden udgangen af 2006 i lyset af EU's strategi. I forlængelse heraf foreslår Kommissionen også, at medlemslandene gennemfører et peer review af de nationale strategier med henblik på erfaringsudveksling mellem medlemslandene om politik, der virker, og som vil være mulig at implementere på tværs af nationalstaterne.

Formandskabet har etableret en Friends-of-the-Presidency-group med en repræsentant for hver medlemsstat. Gruppens opgave er at strømline Rådets arbejde og drøftelserne af bæredygtig udvikling og har til det formål udarbejdet tre spørgsmål, som skal drøftes i de enkelte rådsformationer i løbet af foråret. Formandskabet og vennegruppen vil på baggrund af drøftelserne i rådsformationerne udarbejde oplæg om den reviderede strategi til det Europæiske Råd den 16. juni 2006.

Kommissionen påpeger bl.a., at uddannelse spiller en nøglerolle med henblik på at frembringe forandringer, der bygger på bæredygtig udvikling. Uddannelse bidrager til, at borgerne kan håndtere globale forandringer og understøtte vidensspredning. Tilsvarende er uddannelse et instrument, der skal anvendes i forhold til de demografiske forandringer og forhindre social udstødelse.

Rådet skal bl.a. drøfte, om de mål og politikker, der indgår i Kommissionens meddelelse, er passende og tilstrækkelige til effektivt at imødegå ikke-bæredygtige udviklingstendenser på det udenrigspolitiske område..

Rådet skal også drøfte, hvordan det inden for sit eget ansvarsområde bedst kan bidrage til at levere synlige resultater og målbare fremskridt i implementeringen af EU's bæredygtighedsstrategi, og hvad der bør gøres for at fremme synergier og kohærens på tværs af politikker og processer, herunder Lissabon-processen.

Endelig forventes Rådet at drøfte, hvordan en ambitiøs EU-bæredygtighedsstrategi på det udenrigspolitiske område kan sikre kohærens mellem EU's interne politikker og internationale forpligtelser og bidrage til bæredygtig udvikling både på EU- og globalt niveau.

6. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet har endnu ikke udtalt sig i sagen

7. Gældende dansk ret og forslagets konsekvenser herfor

Ikke relevant

8. Forslagets konsekvenser for statsfinanserne, samfundsøkonomien, miljøet eller beskyttelsesniveauet

Kommissionens meddelelse forventes ikke at medføre direkte ekstra statsfinansielle eller samfundsøkonomiske konsekvenser, idet meddelelsen er en ramme, som bygger på eksisterende mål og tiltag. Hvis meddelelsen fører til nye forslag til direktiver el. lign., vil de eventuelle økonomiske konsekvenser skulle undersøges.

Forslaget vurderes ikke at have administrative konsekvenser for erhvervslivet.

Forslaget har i sig selv ingen konsekvenser for beskyttelsesniveauet. Den endelige reviderede strategi kan få positive konsekvenser for beskyttelsesniveauet, hvis det lykkes at skabe konsensus på højeste politiske fællesskabsniveau om de identificerede nøgleindsatsområder – og hvis den politiske konsensus udmønter sig i beslutninger og handlinger, så der sker en reel implementering af de eksisterende mål og indsatser.

9. Høring

Meddelelsen har været behandlet på møde i specialudvalget den 28. april 2006. Der fremkom her følgende synspunkter:

Gymnasieskolernes Lærerforening: nævnte, at man som forening havde henvendt sig en række myndigheder, da man gerne så en mere aktiv implementering af UNESCO's handlingsplan "10-året for uddannelse for bæredygtig udvikling".

DLI: Fra dansk side bør nævnes, at der bør gøres en særlig indsats for gruppen af børn, som ikke kommer i skole.

10. Regeringens foreløbige generelle holdning

- Danmark anerkender, at EU allerede i dag har mange ambitiøse målsætninger, som fortsat savner implementering. Derfor bakker Danmark op om strategiens ambition om at levere resultater og at styrke opfølgningen frem for at opstille en række nye mål.
- Danmark støtter Kommissionens positive og mobiliserende vision og vil aktivt deltage i arbejdet for at styrke bæredygtig udvikling indenfor rammerne af Lissabon-strategien, herunder også på uddannelsesområdet, og bæredygtighedsstrategien.
- Danmark ser en stor værdi i at skabe nye samarbejdsflader med borgere, organisationer, virksomhedsledere, regionale og lokale interesseorganisationer, NGO'er samt uddannelsesinstitutioner og videninstitutioner – som er engagerede, nytænkende og forpligtede i forhold til at skabe ændringer.
- Danmark deler Kommissionens synspunkt om, at bæredygtig udvikling er afgørende for europæernes livskvalitet og at uddannelse har en nøglerolle i denne forbindelse.

11. Generelle forventninger til andre landes holdninger

De fleste lande støtter generelt Kommissionens udspil til revision af bæredygtighedsstrategien. De fleste lande støtter også de udvalgte kerneindsatsområder. Visse lande peger på, at meddelelsen ikke i tilstrækkelig grad afspejler alle tre dimensioner af bæredygtig udvikling, og nogle lande finder ikke, at EU's eksterne relationer og forpligtelser er tilstrækkeligt dækket.

Visse lande mener, at strategien i højere grad bør indeholde operative og kvantitative målsætninger og tidsfrister. Flere lande har givet udtryk for, at målsætningerne i bilaget til Kommissionens meddelelse bør indarbejdes i selve strategien. Mange lande peger på, at det er vigtigt at udnytte synergi mellem de forskellige indsatsområder og i forhold til andre processer. Alle lande peger på relationerne til Lissabon-processen og til Cardiff processen om miljøintegration.

12. Tidligere forelæggelser for Folketingets Europaudvalg

Grundnotat er oversendt til Folketinget den 3. februar 2006. Sagen har været forelagt Folketinget i forbindelse med forberedelse af rådsmøde (miljø) den 9. marts 2006, i forbindelse med forberedelse af rådsmøde (landbrug og fiskeri) den 20. marts 2006, i forbindelse med rådsmøde (transport) den 27. marts 2006, i forbindelse med rådsmøde (generelle anliggender) den 10.-11. april 2006 og i forbindelse med rådsmøde (ECOFIN) den 5. maj 2006.